

Moderne leggestyr – grøfteplog

Tradisjonelt legges drenerør enten ved bruk av gravemaskin eller rådalshjulet. Bruk av skuffemaskin medfører behov for en person i grøfta og betydelig andel manuelt arbeid for å sikre jevn grøftebunn og god plassering av filtermaterialet. Dersom man er unøyaktig med dette arbeidet vil funksjon og levetid på drenergrøftene bli sterkt redusert. Rådalshjulet er på vei ut og erstattes nå av grøfteplog, kjedegraver eller drenkasse.

Grøfteplog som grubber.

FOTO: Eivind Bergseth

Legging av dreneringslange og filter.

FOTO: Eivind Bergseth

Grøfteploegen legger dreneringslange sammen med filtermateriale i ønsket dybde. Ploegen pløyer ei rille i jorda ved å løfte og skyve til siden. Dersom det er mye stein i jorda kjøres ploegen først til halv dybde for å løse opp jorda. Så starter man på ny i full dybde og legger rør og filter. Man kan også bruke en grubb som går nesten til full dybde. Bruk av grubb på steinholdig jord sikrer en mer stabil legging av dreneringslange og filtermateriale. Etterfylling av filtermasser skjer ved hjelp av transportband fra tilhenger til trakta på ploegen. Mye stein kan i verste fall føre til ujevn undergrunn selv om man bruker laserstyring. Dette er særlig problematisk dersom det ligger mye stein i nivå med grøftebunnen.

Grøfteploegen kobles på trepunktskoblingen på en vanlig jordbruks- traktor. Den er bygd på en solid og lang arm som skjærer seg ned i jordprofilen og legger ut dreneringslangen sammen med filteret.

Dreneringslangen er vanligvis hengt på en trommel og kveiler seg ut ettersom ploegen blir dratt framover. Grøftedybde blir bestemt av laserutstyr som har regna ut fall og grøftedybde før start.

Det er avgjørende å ha nødvendig utstyr tilgjengelig til å foreta høydemålinger og styring av ploegen for å sikre jevn dybde. Dette er særlig viktig på flate områder.

Legg merke til laserstyrenhet.

FOTO: Are Johansen

FOTO: Are Johansen

Vanligvis legges rørkveilen på et stativ og den mates ut etter hvert som traktoren kjører fremover. Det er også mulig å legge ut slangen på forhånd parallelt med grøfta.

Grøfteplogen er et effektivt redskap med stor kapasitet. Plogen leveres i flere størrelser. Solid konstruksjon gjør at grøfteplogen kan legge rør også der det er mye stein. På tung jord med mye stein kreves mye trekk-kraft. Det er ikke uvanlig å hjelpe til med å trekke traktoren etter en beltemaskin. Som ofte ellers er det fristende å kjøre også under ugunstige forhold. Våt jord eltes lett. Særlig leire er utsatt for dette. Man bør legge arbeidet til en tid på året der man er noenlunde sikker på tørre forhold. Dersom jorda i kantene eltes vil det ta ekstra tid før man får full effekt av grøftene fordi man får et tett sjikt i grøfteveggen som vil løses over tid.

Nærbilde av utleggingsenhet.

FOTO: Are Johansen

Viktig å ha rikelig med filtermateriale klart.

FOTO: Are Johansen

Grøfteplogen legger rør og filter i en operasjon. Røret plasseres i bunnen av grøfta og holdes nede av en bøyle. Filtermaterialet fylles på gjennom påmontert trakt. Når plogen kjøres videre faller jorda tilbake over filteret. Dette sikrer stabil bunn. Sidene på leggekassen er glatte og dette gjør at særlig leirjord er utsatt for "tilklining" av sidene dersom den er våt under arbeidet.

Grøfteplogen kommer i ulike størrelser. Både kapasitet, rørdimensjon og dybde rørene kan legges i vil variere. Jo større maskin desto større kapasitet. Men også større fare for skadelig jordpakking.

Fordeler:

- Enkel konstruksjon med få slitedeler
- Stor kapasitet. Kan kjøre opp mot 2 km i timen.
- Legging av drens-slange på jevn bunn og samtidig legging av filter.
- Sparer mann i grøfta.

Ulemper:

- Krever tung traktor.
- Under ugunstige forhold kan en få slure- og pakkingskader.
- På leirjord kan man få tilklining og tett-ning av grøftesidene når jord er ulagelig.

Liten grøfteplog.

FOTO: Eivind Bergseth

Sikring av grøfteutløp.

FOTO: Are Johansen

Når man starter legging ut i åpen kanal er det viktig å tre et tett rør utenpå de siste 6 meterne for å stabilisere røret og hindre planterotter å trenge inn gjennom slissene. Dette sikrer bedre funksjon og det letter senere spyling.